

Stichting Leren van Elkaar

Resultaatrapportage van het
2^e project 'Leren van de Besten'

(februari 2014)

RESULTATEN VAN HET 2^E PROJECT 'LEREN VAN DE BESTEN'

Hieronder worden de resultaten weergegeven zoals die in de periode september t/m december 2013 werden opgetekend door de NGO Pachamama Raymi.

Het werkgebied van het 2^e project 'Leren van de Besten' omvat:

- het gehele district Ccarhuayo, waar op 17 november 2013 de 4^e wedstrijd werd beëindigd.
- het gehele district Colcha en een deel van het district Lares Alto, waar op 5, respectievelijk 20 september 2013 de 2^e wedstrijd werd beëindigd.

Onderstaande tabel geeft de doelgroep weer in de periode april t/m augustus 2013.

Naam van het district	Aantal dorpen	Aantal families
Ccarhuayo	14	484
Colcha	7	417
Lares (Zona Alta)	7	359
Totaal	28	1.260

Door de uitvoering van het 2e project 'Leren van de Besten', zullen, vóór 31 augustus 2015, 3 doelstellingen worden gerealiseerd:

- het duurzaam verbeteren van de preventieve gezondheidszorg.
(verbeteren van voeding, huisvesting en hygiëne)
- het duurzaam herstel van het ecosysteem en het ontwikkelen van de economie.
(aanleg van bossen, herstel van weidegronden, verbetering van opbrengsten uit veeteelt en akkerbouw)
- het duurzaam versterken van de eigen cultuur en de sociale netwerken.
(vormen van juryraden en kennisnetwerken)

Door middel van wedstrijden, die ongeveer 6 maanden in beslag nemen, wordt de doelgroep gemotiveerd om allerlei activiteiten uit te voeren, waardoor ze zich nieuwe vaardigheden en beheermethoden eigen maakt.

Volgens de theorie van de sociale wetenschappen is een 'kritische massa' van 30% voldoende om er voor te zorgen dat de nieuwe vaardigheden en beheermethoden zich verspreiden naar het overgrote deel van de rest van de doelgroep. Om zeker te zijn van die kritische massa van 30%, zal het 2^e project pas worden beëindigd nadat is vastgesteld dat ten minste 50% van de families de doelstellingen heeft gerealiseerd. Daardoor is de kritische massa van 30% gewaarborgd, zelfs in het onwaarschijnlijke geval dat er zich, na het beëindigen van het project, een terugval van 20% zal voordoen (of, in andere woorden: dat 20 van elke 100 families terugvalt in de oude gewoonten).

De ervaring leert, dat, wanneer de methode Pachamama Raymi wordt toegepast, er 3 jaar voor nodig is om dit te bereiken en het zelfvertrouwen, het eigen initiatief en de daadkracht van de doelgroep zodanig te vergroten, dat zij in staat is om, op eigen kracht en zonder verdere hulp van buitenaf, het gebruik van haar hulpbronnen én de kwaliteit van haar leven verder te verbeteren. Wedstrijden zijn dan niet meer nodig, omdat de doelgroep tegen die tijd een veel betere stimulans heeft ontdekt: de ecologische, economische en sociale gevolgen van haar eigen inspanningen.

Samenvatting

In deze rapportage wordt in detail weergegeven welk deel van de doelgroep eigen tijd, arbeid en middelen investeert om zich nieuwe vaardigheden en beheermethoden eigen te maken. Samenvattend kan worden gesteld dat ruim 60% van de gerapporteerde innovaties inmiddels wordt toegepast door ten minste 50% van de doelgroep.

Daardoor zijn grote groepen families op weg om zelfvoorzienend te worden, en zich, voor de eerste keer in hun leven, voldoende inkomen verwerven door het verkopen van overschotten.

In het district Ccarhuayo zal het project in februari 2014 worden afgerond omdat dan de projectdoelstellingen zullen zijn gerealiseerd.

De projectorganisatie heeft er alle vertrouwen in dat de projectdoelstellingen in Colcha en Lares uiterlijk eind augustus 2015 gerealiseerd zijn.

Verbeterpunt voor de projectorganisatie

De NGO Pachamama Raymi is de Stichting Leren van Elkaar en haar Nederlandse sponsors zeer erkentelijk voor de financiële ondersteuning die haar in staat stelt om het 2e project 'Leren van de Besten' te realiseren. Daarnaast voert de NGO Pachamama Raymi nog een aantal kleinere projecten uit, die worden gefinancierd door o.a. een Amerikaanse privé persoon.

De NGO Pachamama Raymi wil haar projectportfolio uitbreiden en gaat daarom meer tijd besteden aan het werven van fondsen. Per 1 februari a.s. gaat Martin Claire zich hier op richten. Hij zal de taken overnemen van Jorge Jordan, die ontslag heeft genomen. Martin zal nauw gaan samenwerken met Aldo Arteago die sinds november 2013 de mijnbouwsector in Peru bewerkt. Mijnbouw in Peru speelt zich voornamelijk af in de rurale gebieden en ondervindt vaak weerstand van de lokale bevolking, die haar leefomgeving ziet aangetast. Aldo probeert mijnbouwbedrijven te motiveren om te investeren in Pachamama Raymi projecten en op die manier wat terug te doen voor de lokale bevolking.

Om bestaande en nieuwe sponsors een goed beeld te geven van wat er met de werkmethode Pachamama Raymi kan worden bereikt zal NGO Pachamama Raymi de enorme hoeveelheid informatie, die via www.pachamamaraymi.org beschikbaar is, beter toegankelijk maken en op een overzichtelijker manier presenteren.

Rapportage op activiteiten niveau

Onderstaande resultaten zijn gebaseerd op de resultaten van een aselechte steekproef van 7% van de families die aan de wedstrijden hebben deelgenomen. De foutenmarge is 5%.

In de bijlage is te zien hoe de resultaten die hieronder worden gerapporteerd, zich verhouden tot de resultaten die zijn opgetekend in juni 2013. Voor het overgrote deel van de activiteiten geldt dat het aantal families dat eigen tijd, arbeid en middelen investeert om zich die activiteiten eigen te maken, groter is dan in juni 2013.

Doelstelling 1: het verbeteren van de preventieve gezondheidszorg
(verbeteren van voeding, huisvesting en hygiëne)

Activiteit	gerealiseerd door (%age families)		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Voldoende cavia's fokken voor eigen eet	36	19	26
Het hele jaar voldoende groenten en fruit verbouwen voor eigen eet	67	60	92
Kwaliteit van de moestuin verbeteren, onder ander door:			
- compost te produceren en te gebruiken	50	57	56
- biol te produceren en toe te passen als organische bladmest	19	7	32
- biocides te produceren en toe te passen	6	0	4
- de moestuin vrij te houden van onkruid	88	83	78
Forellen kweken	17	(1)	30
Verbeteren van de huisvesting, onder andere door:			
- de kookplaats te verbeteren door een schoorsteen te plaatsen	72	70	84
- binnen- en buitenmuren te stuken	93	77	88
- bedden, stoelen, kasten en tafels te vervaardigen of te kopen	81	87	68
- aparte slaapkamers voor dochters en zoons te bouwen	89	67	68
Verbeteren van de hygiëne, onder ander door:			
- een toilet te bouwen en te gebruiken	65	85	60
- het kleinvee te verwijderen uit het huis en van het erf	50	57	60
- het keukengerei en de voedselvoorraad op te bergen in kasten of op rekken.	94	63	84
- de gezinsleden regelmatig te ontwormen	75	43	48
- het vuilnis te verzamelen in een kuil bij het huis of in het dorp	94	87	96
Deelnemen aan gezondheidscampagnes	81	85	81
Zich aansluiten bij de SIS, de Peruaanse ziektekostenverzekering	89	73	100

(1) de omstandigheden zijn niet geschikt voor het kweken van forellen

Het aantal families dat voldoende groenten en fruit teelt voor eigen eet is t.o.v. juni 2013 verder gestegen, onder andere omdat men de moestuinen vrijhoudt van onkruid en compost produceert en toepast.

Coördinator Toribio Huilca inspecteert een kwekerij van fruitbomen in het district Colcha.

Een activiteit die minder goed uit de verf komt is de productie en het gebruik van biol (biologische bladmest) en biocides (een insectenwerend middel). De komende tijd zal de projectorganisatie het nut van deze activiteit daarom opnieuw onder de aandacht van de doelgroep brengen.

Doelstelling 2: het herstel van het ecosysteem en het ontwikkelen van de economie

(aanleg van bossen, herstel van weidegronden, verbetering van opbrengsten uit veeteelt en akkerbouw)

Activiteit	gerealiseerd door (%age families)		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Verbeteren van het fokken van cavia's, onder andere door:			
- te investeren in betere mannetjes	31	29	41
- inteelt te voorkomen door mannetjes en vrouwtjes te scheiden	36	54	48
- een fokregister bij te houden	7	12	17
- het hele jaar voor voldoende voedsel te zorgen	36	19	26
Cavia's verkopen	36	12	22
Forellen verkopen	(1)	(1)	(1)
Verbeteren van de opbrengst uit veeteelt (koeien en schapen), onder andere door:			
- dieren, die ongeschikt zijn voor de voortplanting, te verkopen en dieren van een beter ras aan te kopen.	(1)	(1)	(1)
- de dieren 's nachts onder dak te houden	(1)	(1)	(1)
- een fokregister bij te houden	8	0	16
- de dieren vrij te houden van in- en externe parasieten	92	83	80
- de dieren in te enten tegen veel voorkomende ziektes	92	83	80
- rotatieve beweiding toe te passen op weidegronden in familiebezit	53	10	28
- het hele jaar voor voldoende voedsel te zorgen door hooi en kuilvoer te produceren	61	47	68
Verbeteren van de opbrengst uit de akkerbouwteelten, onder andere door:			
- zaad en pootgoed te selecteren en op een geschikte manier op te slaan	94	90	64
- mest te verzamelen en te verwerken tot compost en humus	58	40	44
- biol te produceren en toe te passen als organische bladmest	19	7	32
- biocides te produceren en toe te passen	6	0	4
- de teelten vrij te houden van onkruid	88	83	78

(1) is niet gerapporteerd

Voor aanvang van het project werden er binnen het werkgebied geen forellen gekweekt.

In het district Ccarhuayo zijn inmiddels 84 families begonnen met de kweek van forellen in door hen zelf gegraven vijvers. Drie families in Ccarhuayo specialiseren zich in de kweek en verkoop van pootvis. Twee van de hiervoor benodigde installaties werden betaald door het districtsbestuur, de derde is een privé investering. In november 2013 waren in deze installaties in totaal aantal 10.000 pootvisjes in productie.

In het district Lares zijn ruim 100 families georganiseerd in groepjes, die in totaal 50.000 pootvisjes hebben uitgezet in 10 meren. Het kweken in meren is goedkoper omdat er geen visvoer hoeft te worden gekocht. Een nadeel van kweken in meren is dat de forellen gemakkelijker gestolen kunnen worden. Tot nu is de balans positief: de opbrengst uit de eerste oogst is aangewend om meer pootvis te kopen.

Om forellen te kunnen kweken dient voldoende koud water beschikbaar te zijn. Het is daarom in Colcha niet mogelijk om forellen te kweken: in de hoger gelegen delen is onvoldoende koud water beschikbaar en als er in de lager gelegen delen van Colcha al water beschikbaar is, is het te warm.

In deze lagune in Lares werden in april 2013 pootvisjes uitgezet

Oktober 2013: de forellen zijn ongeveer 25 cm lang en wegen tussen de 2 en 3 ons.

Het selecteren en op de juiste manier opslaan van zaad en pootgoed wordt op steeds bredere schaal toegepast, net zoals het verzamelen van mest en oogstafval en het verwerken ervan tot compost en humus (waardoor de voedingswaarde van de mest sterk verbeterd). Onderstaand foto geeft een voorbeeld van het effect van deze innovaties.

Activiteit	gerealiseerd door (%age dorpen)		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Irrigatie van de weidegronden verbeteren	48	24	41
Rotatieve beweiding toepassen op de gemeenschappelijke weidegronden	53	5	6

Activiteit	gerealiseerd in		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Aantal bomen dat in boomkwekerijen wordt opgekweekt	700.000	90.000	80.000
Aantal hectare bos dat is aangeplant	500	32	15
Aantal hectare Tara bomen dat is ingezaaid	(1)	140	(1)

(1) het klimaat is niet geschikt voor de verbouw van Tara bomen

Doelstelling 3: het versterken van de eigen cultuur en de sociale netwerken

(vormen van juryraden en kennisnetwerken)

Activiteit	gerealiseerd door (%age families)		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Zich verder bekwamen in (traditionele) muziek, dans en textiele vormgeving	64	20	62
Beschilderen van de muren van de woning	86	58	62
In ere herstellen van het ritueel 'Pago a la Tierra'	35	62	45
Deelname aan de meest recente wedstrijd	74	59	67

Aantal deelnemers aan studiereizen	101	224	66
------------------------------------	-----	-----	----

Activiteit	gerealiseerd door (%age dorpen)		
	Ccarhuayo	Colcha	Lares
Installeren van een effectieve juryraad	100	100	100

Het aantal families dat actief deelneemt aan de wedstrijden is hoog. Dat de deelname in Colcha lager is dan in de andere districten, is te verklaren doordat er in Colcha relatief veel bejaarden wonen. In Lares is een factor dat de families van het dorp Pampacorral minder tijd kunnen besteden aan het zich eigen maken van de innovaties, omdat een groot deel van de mannen werkzaam is als drager voor de toeristen die de Inca Trail naar Machu Picchu lopen.

Tot slot nog 2 mooie resultaten die voortkomen uit de meest recente wedstrijd tussen de dorpsorganisaties van het district Colcha.

Het wedstrijdonderdeel 'verbetering bestuur' werd gewonnen door het dorp Colcha (in Peru hebben de districten en hun hoofdsteden vaak dezelfde naam). Omdat in Colcha het dorp formeel eigenaar is van de grond, worden de gebruiksrechten van de grond bepaald door de dorpsorganisatie en in akten vastgelegd. Families, die jaren geleden het dorp verlieten, maakten nog altijd aanspraak op grond en op het recht hun vee op de gemeenschappelijke weiden te laten grazen. De grond wordt hierdoor niet optimaal benut, hun loslopend vee richt schade aan, én aan het gras én, door inteelt, aan de genetische kwaliteit van het vee in het hele dorp. De verandering van de statuten heeft deze situatie gecorrigeerd en biedt het dorp de mogelijkheid om corrigerende maatregelen te treffen.

Een andere belangrijke verandering is het doorbreken van het monopolie waarbij alleen mannen zitting mochten hebben in de dorpsraad en bij de dorpsvergaderingen aanwezig mochten zijn. Vrouwen hadden geen kiesrecht en waren uitgesloten van bestuurlijke functies. De nieuwe statuten hebben dit gewijzigd. Meteen werd deze wijziging van de statuten aangegrepen in het dorp Pampacucho. De zittende president van het dorp werd weggestemd en voor de eerste keer in de geschiedenis van de 3 districten is een vrouw gekozen tot presidente (vrij vertaald: burgemeester) van een dorp. Een mooi bewijs voor het feit dat de mannen zich langzamerhand bewust worden van de waarde van de vrouwen binnen hun gemeenschap en hen de erkenning en de status geven die hen toekomt.